

TIMOTEUS

Bli kjent med Timoteus (2)

Timoteus i Paulus sine brev

Brevene fra Paulus i Det nye testamentet står ikke i kronologisk rekkefølge. Det er heller ikke viktig når det gjelder hva han skriver om Timoteus. Men brevene forteller det samme som Apostlenes gjerninger, nemlig at det har vært et svært nært forhold mellom Paulus og Timoteus: Som far og «en ektefødt sønn i troen på Jesus», som en mester og en lærling, som apostel og disippel – og ikke minst: Nære og fortrolige venner. Apostelen Paulus skriver bare gode ting om denne disippelen. Paulus stoler på at Timoteus har de kvalitetene som skal til for å lede kirken. Derfor er han kalt og innsatt som eldste og biskop (tilsynsmann).

Vi siterer, og vi begynner med det brevet som sier mest:

Filipperbrevet

1,1: *Paulus og Timoteus, Kristi Jesu tjenere, hilser alle de hellige i Kristus Jesus som bor i Filippi, og deres tilsynsmenn og diakoner ...*

Det er ganske stort å få skrive brev og å bli nevnt sammen med den store apostelen.

2,19ff: *I Herren Jesus håper jeg at jeg snart kan sende Timoteus til dere, så også jeg kan få nytt mot av å høre hvordan det går med dere. **Jeg har ingen som ham, ingen som så oppriktig har omsorg for dere. For alle andre er opptatt av sitt eget og ikke av Jesu Kristi sak. Men dere vet at Timoteus har bestått sin prøve. Han arbeidet for evangeliet sammen med meg, slik en sønn hjelper sin far ...***

Et ord å lese flere ganger og grunne på.

Romerbrevet

Kirken har gjennom historien, helt fra Det nye testamentets kanondannelse, sett på Romerbrevet som Paulus sitt hovedbrev. Ikke fordi det er adressert til menigheten i Rom, men fordi det inneholder det mest grunnleggende i apostelen Paulus' lære. Vi gjør trolig rett i å tenke at Timoteus har hørt dette budskapet om synd og nåde, frelse, soning, forsoning, rettfærdiggjørelse og helliggjørelse mange ganger. Han er blitt undervist at vi er gravlagt med Kristus og oppreist med ham i dåpen. Han har hørt

apostelen forklare at Israel er Guds utvalgte folk, hvem som er Abrahams barn, at hedningene er ville oljekvister som er podet inn på Israels tre, og hvordan Israel en gang skal bli frelst.

Men det er først helt på tampen av brevet Paulus nevner Timoteus. I hilsningslisten nevner han en rekke gode medarbeidere: «Vår søster Føbe», «Priska og Akvilas, mine medarbeidere i Kristus Jesus», «Maria, som har arbeidet så mye for dere», «Andronikos og Junia, som har sittet i fengsel sammen med meg. De har et godt navn blant apostlene» - og en hel rekke andre.

Og så: Timoteus (16,21ff): *Timoteus, min medarbeider ...* hilser menigheten i Rom sammen med Paulus. Apostelen deler sin læreautoritet med Timoteus.

Første brev til korinterne

Også her nevnes Timoteus først i brevets avslutning. Men det faktum at han nevnes, og det først av alle, forteller at han er nært på Paulus og får del i hans tanker, teologi og liv – slik vi leser om det i Apostlenes gjerninger. Det Paulus skriver i brevet, for eksempel om korset, moralske spørsmål og oppstandelsen, har Timoteus tatt imot som en disippel. Paulus' teologi blir Timoteus' teologi, helt og fullt.

«Dersom Timoteus kommer, så sørg for at han kan kjenne seg trygg hos dere. For han gjør Herrens gjerning akkurat som jeg selv» (16,10). Det er en gjenklang av Jesu ord om disiplene/apostlene: *«Den som hører dere, hører meg»* (Lukas 10,16). Hvis Timoteus hadde forkynt et annet budskap enn det menigheten kjente fra apostelen, skulle de ikke ta imot ham. Men nå, med apostelens anbefaling, må de ta imot ham som apostelen selv! Og *ingen må se ned på ham* (v. 10). Timoteus var en ung mann og trolig litt forsiktig. Han hadde ikke den naturlige autoriteten som apostelen Paulus hadde, så det kunne være lett å se ned på eller overse ham. Men, nei, sier apostelen, det får de ikke gjøre, *for han gjør Herrens gjerning på samme måte som apostelen Paulus selv.*

Hva lærer det oss om hvordan vi skal ta imot en Herrens tjener, selv om han ikke har personlig autoritet? Det avgjørende er at han *gjør Herrens gjerning* og har Herrens autoritet!

Andre brev til korinterne

Her er Timoteus avsender av brevet sammen med apostelen Paulus (1,1). I flere av brevene sine skriver Paulus «**vi**», ikke bare «jeg». Dette «vi» inkluderer som regel ham selv, Silvanus (i Apostlenes gjerninger kalt Silas) og Timoteus. *«For Guds Sønn, Jesus Kristus, som vi har forkynt for dere, jeg, Silvanus og Timoteus,»* skriver Paulus (1,19). Det er nøyaktig det samme budskapet Paulus selv forkynner, Timoteus skal forkynne. Og det er denne læren Timoteus skal gi videre til menn som kan gi det videre til andre (2. Tim. 2,2). Derfor er den kirkelige tradisjonen fra urkirken så viktig. Når vrang lære begynte å trenge inn i Kirken, måtte den korrigeres av **apostlenes lære** slik vi finner den i de kanoniske skriftene i Det nye testamentet.

Apostlenes lære har autoritet i alt som har med kristen tro, lære og liv å gjøre. Den autoriteten overdrar apostelen til sin disippel, som igjen får i oppgave å gi den videre. Kirken – det være seg biskoper, paver eller kirkemøter – har ingen autoritet noen gang til å lære noe annet enn det apostlene har lært og undervist.

Galaterbrevet

Timoteus er ikke nevnt i Galaterbrevet. Det er derimot et par andre av dem som sto nært Paulus, nemlig Barnabas og Titus (2,1ff).

Efeserbrevet

Efesos er byen der Paulus lot Timoteus bli tilbake for å bli igjen for å ha tilsyn med menigheten (1. Tim. 1,3ff). Timoteus skulle *forby enkelte å komme med en annen lære*, helt i samsvar med den talen han holdt til de eldste i menigheten der (Apg. 20). Timoteus får altså ikke bare et oppdrag som sier at han skal forkynne det glade budskap (evangeliet) og *den sunne lære* (1. Tim 1,10) positivt, men også at han må verne det kristne budskapet mot vrang lære.

Efeserbrevet underviser både menigheten og Timoteus om hva kristne har i Jesus (1,3ff), forteller om apostelens takk og bønn for menigheten (1,15ff), underviser om hvordan menneskene i menigheten en gang var døde på grunn av syndene, men nå er frelst av nåde og skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger (2,1-10), hvordan hedninger og jøder forenes i Kristus (2,11-22), om hvem Paulus er som hedningenes apostel (3,1ff) og hvordan han ber om at menigheten må få styrke og innsikt (3,14ff), om Åndens fylde og frukt, om forholdet mellom mann og kvinne i ekteskapet. Slik fortsetter Paulus å undervise gjennom et brev menigheten og Timoteus om kristen lære og kristent liv. Apostelen har gjort det muntlig før, han har vist hva det er å følge Jesus gjennom sitt levde liv, og her fortsetter han gjennom et brev. Paulus' muntlige og skriftlige forkynnelse og lære har samme autoritet – den autoritet en apostel har fra Jesus.

Kolossierbrevet

Også her er Timoteus avsender av brevet sammen med Paulus. Og igjen finner vi dette «*vi*» gjentatte ganger. Apostelen tar med disippelen inn i den autoriteten han har. Hvis han hadde tvilt på Timoteus' lojalitet til den undervisningen han gir, kunne det ikke vært et «*vi*». Men Paulus har funnet at Timoteus er hundre prosent lojal. Derfor kunne han sette ham til å ha tilsyn med og gi videre opplæring i kristen tro i Efesos. Derfor kan han be Timoteus gi videre til andre det han har lært. Av en disippel kreves det derfor hundre prosent lojalitet. Timoteus hadde ikke mandat til å endre noe av apostelens lære.

Første brev til tessalonikerne

Dette brevet er fra Paulus, Silvanus og Timoteus (1,1). Og igjen heter det «*vi*» (1,2). Da Paulus og hans misjonærteam ikke kunne holde ut å leve i uvisshet om menigheten, sendte de Timoteus, «*vår bror og medarbeider i tjenesten for Kristi evangelium*» til dem (3,1ff). *Han skulle styrke dere i troen og oppmuntre dere så ingen skulle vakle under motgangen.*

Paulus kan med glede fortelle at Timoteus er kommet tilbake med godt nytt (3,6ff). Bønnene i misjonærteamet for menigheten er at de må få se menigheten igjen og **utfylle det som ennå mangler i deres tro** (3,10).

Tar vi til oss det siste: Det som skal utfylle det som ennå mangler i vår tro - ? Vi blir jo aldri utlært som kristne – verken i lære eller liv. Vi kalles til å strekke oss etter mer. Vi bes om å være sultne på Guds ord. Vi må vokse på alle områder i vårt åndelige liv. Det er mer å innta.

Andre brev til tessalonikerne

Igjen er det Paulus, Silvanus og Timoteus som er avsendere av brevet og som gir menigheten den hilsenen som markerer brevenes intensjon: «**Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus**» (1,2). Det er ikke uten grunn at denne hilsenen også innleder gudstjenestene. Slik har det vært i Kirken gjennom hele dens historie.

Og på nytt finner vi dette «**vi**» i brevet (1,3; 2,13; 3,1; 3,6).

Og dermed har vi hatt en kort gjennomgang av Paulus' omtale av Timoteus i Paulus sine brev til menighetene. I neste artikkel skal vi se hva Paulus skriver i brevene **til** Timoteus.

Stig Magne Heitmann